

Opa en oma als gastouder

Opa en oma als gastouders: dat is zo gek nog niet. Voor kinderen kan het heerlijk zijn om bij opa en oma te zijn als papa of mama er niet zijn. Maar wat als je als grootouders naast je kleinkind ook andere kinderen opvangt? Door duidelijkheid en het goed verdelen van je aandacht voorkom je problemen.

Tekst: Clarine de Leve en Heleen Abrahamse, Vyvoj

Kinderopvang, en uiteraard ook gastouderopvang, is vooral een kwestie van vertrouwen. Ouders vertrouwen immers hun kostbaarste bezit toe aan anderen. Zij moeten er zeker van kunnen zijn dat hun kinderen worden opgevangen in een veilige omgeving, waar zij een verantwoorde opvoeding krijgen die in overeenstemming is met hun eigen opvattingen. De keuze van opa en oma als gastouder ligt dan ook vaak voor de hand. Om als opa of oma bij een gastouderbureau aangesloten te zijn, moet je aan dezelfde eisen voldoen als alle andere gastouders. En dat is alleen maar logisch.

Dezelfde regels voor alle kinderen

Maar als er ook andere gastkinderen zijn, kan de situatie best eens ingewikkeld worden voor zowel het eigen kleinkind als de andere kinderen. De eigen kleinkinderen moeten hun opa en oma gevoelsmatig 'delen' met de rest van de kinderen. De andere gastkinderen kunnen gevoelens van jaloezie en concurrentie ervaren als opa of oma het eigen kleinkind tijdelijk meer aandacht geeft.

Hoewel je deze emoties niet altijd helemaal voor kunt zijn, kun je er wel veel aan doen om ze te beperken. Wees allereerst zowel naar de kinderen als naar de ouders duidelijk: voor alle kinderen, of het nu een eigen kleinkind is of niet, gelden bij jou dezelfde regels. En ook al ervaar je het zelf gevoelsmatig anders: ieder gastkind is gelijk en verdient even veel aandacht. Handel daar dus naar!

De wat oudere kinderen kunnen heel goed samen, dus het kleinkind en de andere gastkinderen, regels bedenken, uitvoeren en met elkaar evalueren. De onderwerpen waarover zij bijvoorbeeld kunnen meebeslissen zijn:

- de groepsregels (samen praten hoe je met elkaar als kinderen onderling en met jou als gastouder omgaan en welke verplichtingen er zijn);
- de inrichting zowel binnen als buiten en het spelmateriaal (samen de ruimte anders inrichten, lijsten maken van spelmateriaal dat nodig is);
- het programma (het plannen van activiteiten, taken verdelen);
- het eten en drinken (bijvoorbeeld bespreken welk eten en drinken lekker en gezond is en of je dit op vast tijden nuttigt of wanneer je zin hebt).

Zo is jouw kleinkind een volwaardig lid van de groep.

Heb ik de aandacht gelijkmatig verdeeld?

Een eenvoudig hulpmiddel om na te gaan of je voldoende aandacht hebt gegeven aan alle kinderen is om na afloop van een werkdag jezelf de volgende vragen te stellen:

- Heb ik alle kinderen 'gezien' vandaag? Wie wel en wie eigenlijk niet of onvoldoende?
- Zijn er kinderen die nauwelijks om mijn aandacht hebben gevraagd?
- Heb ik me onbewust laten verleiden om vooral te letten op m'n eigen kleinkinderen, of de kinderen die voortdurend om aandacht vroegen?
- Heb ik genoeg aandacht gegeven aan het positieve gedrag van 'stille' kinderen?
- Wat heb ik goed gedaan? En wat ga ik morgen anders doen?

Kinderen van verschillende leeftijden hebben verschillende behoeften, en ook daarom is het verdelen van aandacht over de leeftijdsgroepen van groot belang. Bij een combinatie van heel jonge en oudere kinderen kun je als gastouder gemakkelijk het gevoel krijgen dat de verzorging van de kleintjes altijd voorgaat. Een bewuste planning van de dag (waar de oudere kinderen prima over kunnen meepraten!) kan dan helpen om ook voldoende tijd over te houden voor leuke activiteiten met de oudere kinderen.

Door bovenstaande vragen voor jezelf te beantwoorden en een duidelijke planning te maken, weet je zeker dat jouw kleinkind niet meer of minder aandacht krijgt dan de andere gastkinderen.

Bron: pedagogisch kader gastouderopvang, hoofdstuk 10: Kinderen samen laten opgroeien.

Tips voor de omgang met het eigen kleinkind en zijn ouders (jouw kinderen)

- Vang je ook andere kinderen op? Waak ervoor dat je je kleinkind niet voortrekt of juist achterstelt omdat het je kleinkind is.
- Wees bewust van de speciale relatie met het kleinkind waarvan jij gastouder bent ten opzichte van de relatie die je hebt met je eventuele ander kleinkinderen, die je waarschijnlijk minder intensief meemaakt.
- Bespreek met de ouders op welke momenten - buiten de gastouderopvang om - je echt opa of oma kunt zijn.
- Wees duidelijk voor het kleinkind (en de ouders) wanneer je de rol van gastouder hebt en wanneer je opa of oma bent.
- Ga met foto's van het kleinkind even professioneel om als met de foto's van de andere gastkinderen. Stem de foto's die je gebruikt altijd af met de ouders. Dit zou je normaal gesproken misschien niet doen, omdat je de foto's van je kleinkinderen gewoon in de rol van oma of opa gemaakt hebt en geen toestemming vraagt of je ze bijvoorbeeld in een lijstje mag zetten in de woonkamer of op facebook.

- Als de ouders het onderling niet helemaal eens zijn over de opvoeding moet je ervoor waken om partij te trekken voor de ouder die jouw eigen kind is.
- Is er sprake is van een echtscheiding? Zet je persoonlijke gevoelens even opzij en vervul je rol als professionele opvoeder, ook naar de ex-partner.
- Wees er in die situatie op attent dat je je bevindingen over de ontwikkeling van het kind deelt met zowel de ouders als de eventuele nieuwe partners.
- Vraag tijdig ondersteuning van de bemiddelingsmedewerker wanneer er wrijving over de aanpak, opvangtijden en/of zorgen over de ontwikkeling van het kind ontstaan. Dit is natuurlijk best een lastig onderwerp om te bespreken met je eigen kind. Maar probeer hier professioneel mee om te gaan. Als opa en oma raakt het je natuurlijk veel meer als hierdoor de opvang spaak loopt.